

arie koster
BIJENRUBRIEK #10

Blauwzwarte houtbij steeds minder zeldzaam

Ik heb zelf nog nooit een blauwzwarte houtbij in Nederland gezien, maar afgaande op allerlei informatie wordt deze zeer opvallende bij veel meer gezien dan 20 jaar geleden. De blauwzwarte houtbij (2-2,5 cm) heeft het postuur van een grote, zwarte maar spaarzaam behaarde hommelmel met een blauwzwarte glans. Hij is met geen enkele andere bij te verwarren. De bijen vliegen van begin april tot in september.

Het vrouwtje knaagt een nest in oud, enigszins vermolmd hout: oude boomstammen, palen en hout van oude schuren, huizen en andere bouwwerken zoals bijenhôtels. Het uitknagen van een nest duurt minimaal een week, maar het kan ook vier weken duren. Laat in het voorjaar of vroeg in de zomer worden de eieren gelegd en rond augustus komen de volgroeide bijen uit het nest. Ze vliegen, net als hommels, dan nog een tijd door en zoeken daarna een plek om te overwinteren. In het voorjaar, van maart tot april, vliegen ze uit om nageslacht voort te brengen.

Voor nectar en stuifmeel is het bloembezoek bijna net zo gevarieerd als dat van hommels. Maar dat is alleen goed te beoordelen in Zuid-Europa, waar het vooral enorme cultuurvolgers blijken te zijn. Een greep uit mijn eigen waarnemingen: Wisteria, Phlomis, Robinia, Paulonia, Phacelia,

Campanula persifolia, Centaurea montana, Silene dichotoma, Anchusa italica, Ferula, Lathyrus, Weigelia, Deutsia, Knautia, Lonicera, Cytisus, Acanthus. Vooral door het forse postuur van de blauwzwarte houtbij zijn lang niet alle planten voor ze toegankelijk, maar het zijn volleerde inbrekers. Zelf heb ik de blauwzwarte houtbij in Frankrijk alleen in mei waargenomen. Ik heb weinig bijen met stuifmeel gezien, waarschijnlijk doordat ze dan nog druk bezig zijn met het maken van hun nesten.

Afgezien van klimatologische condities is nestgelegenheid de meest beperkende factor, en buiten het bewoonde gebied is dat de continuïteit van bloeiende bijenplanten. In tegenstelling tot Zuid-Europa hebben we in Nederland weinig bouwvallige huizen en andere bouwwerken met oud hout. De bijen zijn dus vrijwel geheel afhankelijk van oud, dood hout van bomen aan randen van beplantingen en bossen. In Nederland kunnen ze waarschijnlijk alleen standhouden als er een doorlopende bloei is van een mix van inheemse en uitheemse planten.

De soort is daarom het meest te verwachten in tuinen, parken, botanisch tuinen en volkstuincomplexen. De blauwzwarte houtbij heeft waarschijnlijk een grote actieradius. In Midden-Frankrijk heb ik ze in richtingen zien wegschieten waar binnen een straal van een kilometer of meer geen enkele nestgelegenheid te verwachten was.

Misschien gaat het bij de blauwzwarte houtbij net als bij de hoornaar. Deze was in de jaren tachtig nog zeer zeldzaam en beperkt tot Zuid-Limburg. Deze zeer grote wesp kan nu in alle tuinen en parken worden waargenomen.

Meer informatie over wilde bijen:

- www.bijenhelpdesk.nl
- www.denederlandsebijen.nl